

Waarachtig!

Overweging 6 september 2015 – Bert van der Meer

Lector: Jonne Meij

“...De vrucht van de Geest is liefde,
vreugde en vrede,
geduld, vriendelijkheid en goedheid,
geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing.
Er is geen wet die daar iets tegen heeft ...”

Eerste lezing: Jakobus 1:17-27

Tweede lezing: Marcus 8:27-9:1

Openingsgebed

Dit mens-zijn is een soort herberg;
elke ochtend weer nieuw bezoek.

Een vreugde, een depressie, een
benauwdheid,
een flits van inzicht komt
als een onverwachte gast.

Verwelkom ze; ontvang ze allemaal gastvrij!
Zelfs als er een menigte verdriet
binnenstormt
die met geweld je hele huisraad kort en
klein slaat.

Behandel dan toch elke gast met eerbied.
Misschien komt hij de boel ontruimen
om plaats te maken voor extase...

De donkere gedachte, schaamte, het venijn,
ontmoet ze bij de voordeur met een brede
grijns
en vraag ze om erbij te komen zitten.

Wees blij met iedereen die langs komt.
De hemel heeft ze stuk voor stuk gestuurd
om jou als raadgever te dienen

Rumi (vertaling: R.v.Zeyl)

Welkom en inleiding

Welkom aan jou. Als je hier voor het eerst bent, als je recidivist bent, welkom als je je hier wekelijks te goed doet aan het koor met Henk en Irina en één van de langstreckende voorgangers zoals ik.

“Principes kosten geld” Dat wordt vaak gezegd en het gaat dan meestal over economie. Je wilt alléén iets kopen als het voldoet aan deze, deze én deze eisen. En er moet niet iets in zitten van dat, dat én dat. En, daarvoor zijn het principes, je bent niet bereid om daarvan af te wijken.

Welke principes hebben we nog? Gelukkig bevind ik me hier in De Duif en bent u mijn gezelschap. Als ik diezelfde vraag zou stellen op de kermis in Volendam, die dit weekend is, zou ik een antwoord dat op de één of andere manier aan de bar zou eindigen, met een biertje. “Wat moet je met principes als er bier in de buurt is” of zoiets.

Nee, het is zondagochtend en we zijn hier in De Duif en we zijn net heel mooi begonnen met een gebed van Rumi, uitgesproken door Jonne Meij, met wie ik vandaag voorga. Het ging over gevoelens, wat moet je ermee? Verwelkom ze, zegt Rumi, in jouw huis, ze hebben je wat te vertellen.

In de bijbel is dat iets anders beschreven, daar heet het genade, of overgave, geleid worden door de Geest. Geleid worden door de geest staat daar tegenover geleid worden door de mens, met al zijn driften en verlangens.

We lezen vandaag uit Jakobus, volgens sommigen een belangrijk man in de vroeg-christelijke kerk in Jeruzalem, ik las ergens “de broer van Jezus”. Ik had me nooit gerealiseerd dat Jezus ook een broer kon hebben. Het heet de brief van Jakobus, maar er is, in tegenstelling tot de brieven van Paulus, nergens aan te merken dat het een brief is.

Niettemin lezen we eruit vandaag een oproep tot waarachtigheid.

En we lezen uit Marcus. Jezus vraagt zijn leerlingen hoe hij bekend staat, en hij vertelt wat hem te wachten staat. Daarop begint Petrus op hem in te praten en Jezus wijst hem terecht. Hetzelfde onderscheid als ik net noemde: leven volgens de Geest versus leven volgens de wil van de kleine mens.

Ik wil daar straks met u, in de overweging, graag wat over nadenken.

Ik wens ons een goede viering.

Lied: Die om mij smeekt

H.Oosterhuis/T.Löwenthal

Eerste lezing: Jakobus 1:17-27

Elke goede gave, elk volmaakt geschenk komt van boven, van de Vader van de hemellichten, bij hem is nooit enige verandering of verduistering waar te nemen. Hij wilde ons door de verkondiging van de waarheid tot leven roepen, om ons de eersten te maken in zijn schepping.

Geloven en doen

Geliefde broeders en zusters, onthoud dit goed: ieder mens moet zich haasten om te luisteren, maar traag zijn om te spreken, traag ook in het kwaad worden. Want de woede van een mens brengt niets voort dat in Gods ogen rechtvaardig is. Wees daarom zachtmoedig en leg alle verdorvenheid en elk denkbaar wangedrag af. En aanvaard zo de boodschap die in u

is gepland en die u kan redden. Vergist u niet: alleen horen is niet genoeg, u moet wat u gehoord hebt ook doen. Want wie de boodschap hoort maar er niets mee doet, is net als iemand die het gezicht waarmee hij is geboren in de spiegel bekijkt: hij ziet zichzelf, maar zodra hij wegloopt is hij vergeten hoe hij eruitzag. Wie zich daarentegen spiegelt in de volmaakte wet die vrijheid brengt, en dat blijft doen, niet als iemand die hoort en vergeet, maar als iemand die ernaar handelt – hem valt geluk ten deel, juist om wat hij doet. Wie meent dat hij God dient, terwijl hij zijn tong niet kan beteugelen, zit op een dwaalspoor, en heel zijn godsdienst is vergeefse moeite. Voor God, de Vader, is alleen dit reine, zuivere godsdienst: weduwen en wezen bijstaan in hun nood, en je in acht nemen voor de wereld en onberispelijk blijven.

Lied: Delf mijn gezicht op

H.Oosterhuis / B.Huijbers

Tweede lezing: Marcus 8:27-9:1

Wie is Jezus?

Jezus vertrok met zijn leerlingen naar de dorpen in de buurt van Caesarea Filippi. Onderweg vroeg hij aan zijn leerlingen: 'Wie zeggen den mensen dat ik ben?' Ze antwoordden: 'Johannes de Doper, en anderen zeggen Elia, en weer anderen zeggen dat u een van de profeten bent.

Toen vroeg hij hun: 'En wie ben ik volgens jullie?' Petrus antwoordde: 'U bent de messias.' Hij verbood hun op strenge toon om met iemand hierover te spreken.

Hij begon hun te leren dat de Mensenzoon veel zou moeten lijden en door de oudsten van het volk, de hogepriesters en de schriftgeleerden verworpen zou worden, en dat hij gedood zou worden, maar drie dagen later zou opstaan; hij sprak hierover in alle openheid. Toen nam Petrus hem apart en begon hem fel terecht te wijzen. Maar hij draaide zich om, keek zijn leerlingen aan en wees Petrus streng terecht met de woorden: 'Ga terug, achter mij, Satan! Je denkt niet aan wat God wil, maar alleen aan wat de mensen willen.

Hij riep de menigte samen met de leerlingen bij zich en zei: 'Wie mijn volgeling wil zijn, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en zo achter mij aan komen. Want ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van mij en het evangelie, zal het behouden. Wat heeft een mens eraan als hij de hele wereld wint, maar er het leven bij inschiet? Wat zou een mens niet overhebben voor zijn leven? Wie zich tegenover de trouweloze en zondige mensen van deze tijd schaamt voor mij en mijn woorden, zal merken dat de Mensenzoon zich ook voor hem schaamt, wanneer hij komt in het gezelschap van de heilige engelen en bekleed met de stralende luister van zijn Vader.' Verder zij hij ook nog: 'Ik verzeker jullie: sommigen die hier aanwezig zijn zullen niet sterven voordat ze de komst van het koninkrijk van God in al zijn kracht hebben meegemaakt.'

Overweging

Waarachtig leven, dat is leven volgens je principes. Welke principes hebben wij?

Da's niet zo moeilijk, toch? De tien geboden, om te beginnen.

Als je ze opzoekt in de bijbel, in Deuteronomium 5, 6-21, dan staat daar, en ik geef u even de korte versie:

1. Ik ben de heer uw God, vereer naast mij geen andere goden
2. Maak geen godenbeelden
3. Misbruik de naam van de Eeuwige niet

4. Neem de sabbat in acht
5. Toon eerbied voor uw vader en moeder
6. Pleeg geen moord
7. Geen overspel
8. Steel niet
9. Leg over een ander geen valse getuigenis af
10. Zet uw zinnen niet op de vrouw van een ander, en laat evenmin uw oog vallen op zijn huis, zijn akker, zijn slaaf, zijn slavin, zijn rund of zijn ezel, zijn smartphone of tablet, of wat hem ook maar toebehoort.”

Wikipedia

En toen was ik in verwarring. Want ik heb in mijn jeugd geleerd over kuisheid. En ik ben groot geworden in de katholieke kerk, vól van heiligenbeelden. Natuurlijk wist ik wel dat tijdens de beeldenstorm die beelden werden beschadigd en vernietigd om voor de hand liggende redenen. In de Wikipedia vond ik het antwoord: er is, afhankelijk van je geloof, sprake van twaalf bepalingen die al dan niet worden samengenomen en in elk geloof worden opgeteld tot de tien geboden. En het verbod op het maken van afbeeldingen is in de katholieke leer onderdeel van het verbod op de afgoderij. Men mag dus geen afgoden afbeelden om die te aanbidden. Vandaar dat in de rooms-katholieke Kerk wel afbeeldingen (van dieren, heiligen, Christus en God) voor kunnen komen. Juist ja.

Geld

Even terug naar waar we dit om begonnen. Het eerste gebod: “Vereer naast mij geen andere goden”... is geld in onze maatschappij niet héél belangrijk geworden? Belangrijker dan medemenselijkheid en omzien naar elkaar?

Als er toeristen hier naartoe komen met het vliegtuig ontvangen we ze graag, geven ze alles in ruil voor hun geld. En komen diezelfde mensen in brakke bootjes over de Middellandse Zee, dan doen we onze grenzen dicht. “Ja, maar die toeristen gaan ook weer terug” zult u zeggen, of beter: dat zegt u niet, maar uw buurman. Vluchtelingen gaan ook weer terug, als ze de kans krijgen. Dat blijkt uit alle serieuze studies die hiervoor gedaan zijn. Ze gaan alleen niet meer terug als we het heel moeilijk maken om hier te komen, want dan hebben ze zóveel geïnvesteerd dat ze heel veel opgeven als ze teruggaan. (voorbeeld bouwvakkers uit Marokko in Spanje).

Waar was in de tien geboden het voornaamste gebod: dat je je naaste behandelt als jezelf? Daarvoor moeten we naar het nieuwe testament, Paulus in de brief aan de Galaten. “Broeders en zusters, u bent geroepen om vrij te zijn. Misbruik die vrijheid niet om uw eigen verlangens te bevredigen, maar dien elkaar in liefde, want de hele wet is vervuld in één uitspraak: ‘Heb uw naaste lief als uzelf.’”

Messias

In de Marcuslezing staat iets heel interessants. Jezus vraagt zijn leerlingen “En wie ben ik volgens jullie?” en Petrus antwoordt: “U bent de Messias.”

Jezus zegt niet dat dat waar is, ook niet dat het niet waar is, maar verbiedt zijn leerlingen op strenge toon om met iemand daarover te spreken. Omdat hij wist dat dat gevaarlijk was. Even verder in de lezing onderhoudt Petrus zich tegenover Jezus, waarop Jezus heel boos werd. We vroegen ons af, in de voorbereiding, wat Petrus gezegd kon hebben. “Menselijke gedachten”, kennelijk... Petrus onderhield Jezus vast over het einde van zijn leven, dat dat

niet hoefde, dat er een andere manier moest zijn. En daarvan zegt Jezus dat het niet zijn wil is, of die van Petrus die vervuld moet worden, maar die van de Eeuwige. Overgave. Genade. Verwelkomen van alle gevoelens. Dat lezen we in Marcus. In Jacobus. In Rumi.

Principes

Waarachtig leven gaat erover dat je leeft volgens de principes die ik net noemde: de tien geboden en 'heb uw naaste lief als uzelf'. Niet omdat het doel is die principes te volgen, maar omdat je daarmee de weg vrijmaakt voor het goede, je medemens, elkaar. We doen het immers niet voor onszelf, maar voor elkaar.

Ik wil besluiten met de woorden van Paulus, uit zijn brief aan de Galaten:
De vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Er is geen wet die daar iets tegen heeft. Laten we daar naar op zoek gaan.
Moge het zo zijn.

Stilte gevolgd door pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God,
Hij is voor mij geest, liefde, beginsel van alle dingen.
Ik geloof dat God in mij is
en dat ik ben in Hem.

Ik geloof dat het ware welzijn van de mens
bestaat in het volbrengen van Gods wil.
Ik geloof dat het vervullen van Gods wil
ten goede komt aan mij en alle mensen.

Ik geloof dat God wil
dat alle mensen van hun naasten houden
en zo met anderen omgaan
als zij ook zelf behandeld zouden willen worden.

Ik geloof dat de reden waarom wij leven
eenvoudigweg is, dat wij groeien in liefde.
Ik geloof dat deze groei in liefde
de grootste kracht is
om het Rijk van God te vestigen op aarde.
Dan zal er een nieuwe ordening zijn
waarin menselijkheid, waarachtigheid en
solidariteit zullen heersen.

Amen.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Lied: Mens op aarde

H.Oosterhuis/T.Löwenthal

Tafelgebed

- A Barmhartige God,
Wij bereiden ons voor op breken en delen.
Met elkaar, hier in onze gemeenschap en daarbuiten.
Wij weten allemaal onze moeiten daarmee.
De omstandigheden zijn vaak niet ideaal.
Wij weten soms niet hoe ze te veranderen.
Wij willen soms ook helemaal niet anders.
- V En toch gaan wij het elke zondag weer aan:
het leven delen met onze naasten, met vrienden
met onbekenden, met mensen zoals wijzelf.
Mens zoals ook Jezus mens is geworden.
- A Jezus, mens van vlees en bloed,
met alles wat menselijk is in zich,
met hart voor mensen,
die met verstand het volk leerde over leven,
die zijn gevoel niet onder stoelen of banken stak,
die in woede ontstak als hij onrecht herkende.
- V Jezus die de werkelijkheid op zijn kop zet
voor wie hem omringen.
Hij deelt zijn leven, zijn geloof, zijn inspiratie ook met ons.
En hij geeft ons een teken ter gedachtenis.
- A Voor hij de aarde verliet, was er een maaltijd,
net als vandaag.
Jezus sprak de gelijkenis van zijn leven
Hij brak brood als vlees en deelde wijn als bloed.
Tekenen van leven en van samen.
- V: Wij delen brood en wijn,
omdat wij mens willen zijn van vlees en bloed
en omdat wij het leven willen delen met anderen.
Amen.

Nodiging, breken en delen van brood en wijn

Lied van alle dagen

H.Oosterhuis / A.Oomen

Gedachten rond het thema

Het Rijk der Hemelen

Liselore Gerritsen

Onze Vader die in de hemel zijt
geef mij een plek op aarde waarvan de naam mij heilig is,
een koninkrijk dat mijn huis is,
een plek die mijn spelend kind ruimte wil geven,
waar dan ook.

Geef mij een plek waar het koren groeit voor mijn brood,
waar de wind in de bomen
en het vuur in huis
vergeving van alle schuld is,
zoals ook ik vergiffenis ben voor dat stukje aarde
dat zonder mij braak zou liggen;
een plek die mij niet in verzoeking leidt;
die mij verlost van angst.

Lied: Overal zijt Gij

H.Oosterhuis/A.Oomen

Zegenbede

De Levende zegene en behoede u.
De Levende doe Zijn aangezicht over u lichten
en zij u genadig.
De Levende verheffe zijn aangezicht over u
en geve u vrede

Zegen ons en behoedt ons,
doe lichten over ons Uw aangezicht
en wees ons genadig

Zegen ons en behoedt ons,
doe lichten over ons Uw aangezicht
en geef ons vrede.

De bijbelteksten zijn ontleend aan De Nieuwe Bijbelvertaling © Nederlands Bijbelgenootschap 2004.